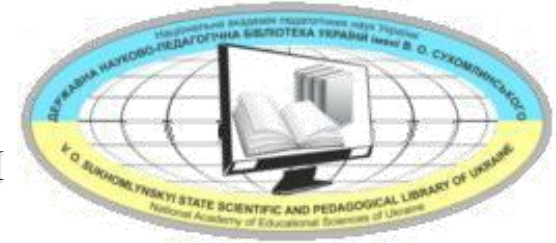

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ**

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ТЕМИ:

**«ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ»**

(2023–2025 рр.; № 123U100474)

у 2024 році

**Науковий керівник теми:
Березівська Лариса Дмитрівна,**

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
головний науковий співробітник відділу (0,5)

Етап дослідження – II-й, аналітико-інформаційний.

Мета дослідження – виокремлення й актуалізація наукового потенціалу історико-педагогічних досліджень із біографіки як складників аксіології освіти, сучасного розвитку гуманістичної освітньої парадигми.

Об'єкт дослідження – педагогічна біографіка як багатовимірний феномен освіти і науки, складник інформаційного ресурсу українського суспільства.

Предмет дослідження – роль, значення та характерні риси педагогічної біографіки як інформаційного ресурсу у плінному та кризовому освітньо-науковому просторі України.

Загальні завдання дослідження

- проаналізувати історіографію, поняттєво-термінологічний апарат дослідження;
- систематизувати та класифікувати дібрані джерела, здійснити їх джерелознавчий аналіз крізь призму педагогічної біографіки;
- визначити критерії написання енциклопедичних біографічних довідок у сучасних наративах російсько-української війни, терору та геноциду українського народу;
- упорядкувати біографічні довідки на основі розроблених критеріїв задля цілісного представлення процесу розвитку гуманістичної педагогіки України у визначених хронологічних межах;
- визначити критерії упорядкування епістолярію Василя Сухомлинського;
- розкрити зміст листів Василя Сухомлинського його педагогічні погляди і підходи, систему цінностей крізь призму морально-етичних проблем, що виникли через російсько-українську війну;
- визначити критерії упорядкування біобібліографічної інформації про Марію Монтессорі;
- ввести до активного історико-педагогічного обігу нові джерела, які збагатять знання дослідників про постаті українських і зарубіжних педагогів, а також розширять уявлення про вітчизняну культурно-гуманітарну сферу, зокрема й освітню практику;
- представити здобутки вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки та освіти, консолідувавши біографічну та бібліографічну інформацію про українських і зарубіжних педагогів на сторінках енциклопедичного біографічного словника, науково-популярного довідника, біобібліографічного покажчика та інформаційно-бібліографічного електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» як процесу боротьби між демократичними і тоталітарними ідеями для розкриття життєтворчого шляху персоналій.

Виконавці дослідження

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь, посада
Березівська Лариса Дмитрівна	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник (0,5)
Сухомлинська Ольга Василівна	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник (0,5)
Кочубей Тетяна Дмитрівна	доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник (0,5)
Міхно Олександр Петрович	доктор педагогічних наук, с.н.с, головний науковий співробітник (0,5)
Антонець Наталія Борисівна	кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник
Дурдас Алла Петрівна	доктор філософії, старший науковий співробітник (0,5)
Лапаєнко Світлана Володимирівна	кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник
Сухомлинська Леся Віталіївна	доктор філософії, старший науковий співробітник
Якобчук Надія Олександрівна до 04.06.2024 р.	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Вишняк Оксана Вікторівна до 31.05.2024 р.	науковий співробітник (0,5)
Середа Христина Володимирівна	науковий співробітник
Павленко Тетяна Степанівна	науковий співробітник (0,5)
Демида Євгенія Федорівна	молодший науковий співробітник
Дерев'янко Тетяна Михайлівна	молодший науковий співробітник
Золотаренко Тетяна Олександрівна	молодший науковий співробітник (0,5)
Чала Наталія Володимирівна	молодший науковий співробітник (0,5)

Підтеми дослідження

Підтема 1. Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.).

Підтема 2. Епістолярна спадщина видатного українського педагога Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки.

Підтема 3. Педагогічна біобібліографія як інструмент представлення життя та діяльності італійської освітянки Марії Монтессорі (1870–1952).

Підтема 4. Електронні ресурси біографічної інформації.

ПІДТЕМА 1.

Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.)

Координатори: Л. Д. Березівська, Х. В. Середа.

Виконавці: Л. Д. Березівська (0,5), О. В. Сухомлинська (0,5),
Т. Д. Кочубей (0,5), О. П. Міхно (0,5), Н. Б. Антонєць,
Х. В. Середа.

ПІДТЕМА 1.

**Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті
(середина ХІХ – початок ХХІ ст.)**

Мета дослідження – інтеграція біографічного та бібліографічного знання задля створення та актуалізації колективного портрета педагогів України другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

Об'єкт дослідження – колективна педагогічна біографіка другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

Предмет дослідження – життя, діяльність, творча спадщина педагогів України другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

ПІДТЕМА 1.

Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.)

Очікувані результати

Науково-прикладними результатами дослідження будуть: розроблені теоретико-методологічні підходи здійснення біографічних досліджень як невіддільної частини історико-освітніх студій; теоретичне збагачення методологічного арсеналу педагогічних досліджень біографічними знаннями; цілісне та систематизоване представлення здобутків вітчизняної і зарубіжної педагогічної науки й освіти шляхом консолідації біографічної інформації про відомих і маловідомих персоналій на сторінках енциклопедичного біографічного словника; введення до наукового обігу систематизованої та упорядкованої за проблемним і хронологічно-тематичним підходами відповідної джерельної бази, зокрема рідкісних педагогічних видань другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст. із фонду ДНПБ, як важливого концептуального складника сучасних досліджень з педагогіки, історії педагогіки та освіти; актуалізація педагогічного біографічного знання в освітньому процесі, інтелектуальному і духовному житті українського суспільства.

За результатами дослідження буде підготовлений *енциклопедичний словник «Педагоги України (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.)*.

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Координатори: О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська.

Виконавці: О. В. Сухомлинська (0,5), О. В. Вишняк (0,5) (до 31.05.2024), Л. В. Сухомлинська, Н. В. Чала.

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Мета дослідження – системно розкрити і представити епістолярії як важливий складник багатогранної педагогічної спадщини Василя Сухомлинського, яка донині є маловідомою або ж невідомою, забезпечивши публікацію відповідними науковими коментарями та достатньою інформацією про його кореспондентів для розширення і переосмислення уявлень про розвиток вітчизняної освіти і педагогіки як складний і нелінійний процес.

Об’єкт дослідження – педагогічна, епістолярна, публіцистична спадщина Василя Сухомлинського та мемуарна література.

Предмет дослідження – листи Василя Сухомлинського до його кореспондентів як офіційного, так і приватного характеру, змістове наповнення дописів, в яких знайшли відображення педагогічна проблематика, духовний світ педагога, філософське осмислення епохи, події повсякденного життя.

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Очікувані результати

Виокремлення нового способу розкриття педагогічної біографістики – епістолярного, що включає цілеспрямований процес пошуку, відбору і розкриття змісту листів, через який розкриваються персонально-особистісні якості Василя Сухомлинського, його педагогічні погляди і підходи, система його пріоритетів, установок і цінностей як віддзеркалення часу, в якому він жив, а також акцентуація на педагогічних ідеях, які випередили час.

За результатами дослідження буде підготовлено *науково-популярний довідник «Василь Сухомлинський та його кореспонденти: епістолярна спадщина на тлі доби»*.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія як інструмент представлення життя та діяльності італійської освітянки Марії Монтессорі (1870–1952)»

Координатор: Н. О. Якобчук (до 04.06.2024), Є. Ф. Демида.

Виконавці: Березівська Л. Д. (0,5), Н. О. Якобчук (до 04.06.2024), Т. С. Павленко (0,5), А. П. Дурдас (0,5), Є. Ф. Демида.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія крізь призму рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського»

Мета дослідження консолідувати біографічну та бібліографічну інформацію про відому педагогиню М. Монтессорі, висвітлення життєвого та творчого шляху, педагогічної спадщини й втілення її ідей у практику, а також окреслення вагомого внеску вченої у розвиток освіти, педагогіки задля популяризування здобутків зарубіжної педагогічної науки.

Об'єкт дослідження – діяльність і творча спадщина відомої італійської педагогині М. Монтессорі (1870–1952).

Предмет дослідження – біографія педагогині, бібліографія праць, публікацій про життя, діяльність, дослідження творчої спадщини, упровадження педагогічної концепції, методики навчання та виховання дітей в системі освіти України та різних країн світу.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія як інструмент представлення життя та діяльності італійської освітянки Марії Монтессорі (1870–1952)»

Очікувані результати

Науково-прикладними результатами дослідження будуть: висвітлення здобутків зарубіжної педагогічної науки, внаслідок консолідації інформації щодо ключових етапів біографії, творчої спадщини, та внеску видатної італійської педагогині в історію світової педагогіки, а також публікацій, присвячених вивченню та практичному застосуванню в освітньому процесі її напрацювань.

За результатами проведеної роботи буде підготовлено *науково-довідкове видання комплексний біобібліографічний покажчик «Марія Монтессорі (1870–1952)»*.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Координатори: Л. Д. Березівська, Т. С. Павленко.

Виконавці: Л. Д. Березівська (0,5), Є. Ф. Демида, Т. М. Деревянко, Т. О. Золотаренко (0,5), Т. С. Павленко (0,5), С. В. Тарнавська (0,5), Н. О. Якобчук (до 04.06.2024).

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Мета дослідження – поширення у суспільстві найкращих здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки й освіти завдяки консолідації біографічної та бібліографічної інформації про вітчизняних і зарубіжних педагогів, втілення їхніх ідей в освітню практику, за допомогою електронного ресурсу.

Об'єкт дослідження – друковані та електронні ресурси про діяльність і творчу спадщину відомого педагога, освітнього діяча.

Предмет дослідження – біографія вченого, бібліографія праць педагога, бібліографія публікацій про життя та діяльність, повнотекстові документи, фотогалерея.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Очікувані результати

Комплексне представлення науково-педагогічної діяльності, творчого доробку відомих освітян, учених через формування електронного ресурсу дасть змогу в результаті отримати багатогранну інформаційно-бібліографічну джерельну базу. Вона складатиметься з біографічних, довідкових, бібліографічних та інших документів, які сприятимуть глибокому розкриттю тієї чи іншої особистості, її внеску в розвиток науки й практики.

Результати буде впроваджено за допомогою *онлайн-проектів: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: видатні педагоги-ювіляри», «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо!»*.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

За результатами дослідження буде підготовлено нові сторінки ресурсу «Видатні педагоги України та світу» і поповнено (оновлено) вже наявні (науковий редактор – Л. Д. Березівська, відповідальний помічник –Т. С. Павленко)

Оновлення інформації

- Астряб Олександр Матвійович
- Демков Микола Іванович
- Дурдуківський Володимир Федорович
- Дьюї Джон
- Кершенштейнер Георг
- Корф Микола Олександрович
- Соколянський Іван Панасович

Нові персоналії

- Волошин Августин Іванович
- Дубинчук Олена Степанівна
- Наторп Пауль
- Полонська-Василенко Наталія Дмитрівна
- Стельмахович Мирослав Гнатович
- Максимович Михайло Олександрович

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

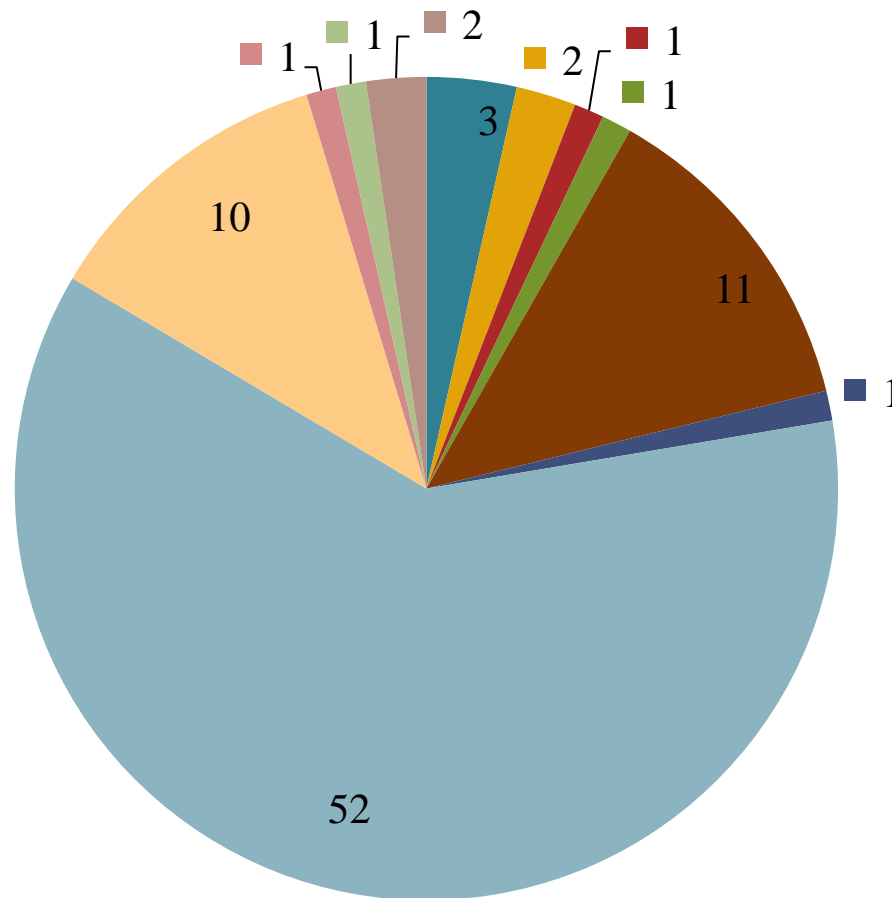
- *Уперше: систематизовано та класифіковано джерела* про життя та діяльність педагогів України другої половини XIX – початку XXI ст. (118) відповідно до розроблених критеріїв упорядкування бібліографії; здійснено їх джерелознавчий аналіз крізь призму педагогічної біографіки; *підготовлено* на основі визначених критеріїв (географічний, фаховий, національний, демократичний, деколонізація, чи деімперіалізація; аксіологічний, хронологічний, біографічний; дерусифікація біоісторіографії) у сучасних наративах російсько-української війни, терору та геноциду українського народу **115** біографічних довідок на основі розроблених критеріїв до енциклопедичного словника;
- *виявлено*, що біографії (життєтворчість) українських освітян, які зробили вагомий внесок у збереження української ідентичності і є прикладом для сучасного покоління, сьогодні мають бути засобом національно-патріотичного виховання дітей і молоді ;
- *обґрунтовано*, що у контексті деколонізації гуманітарного простору творча спадщина радянських педагогів, перенасичена комуністичними атрибутами, потребує осмислення; попри всі ідеологічні обмеження, українські радянські освітяни і теоретично, і практично забезпечували освітній процес; відкинувши комуністичні постулати, можемо виявити ефективні форми, методи навчання учнів;
- *з'ясовано*, що практичні деколонізаційні проекти та окремі дослідження випереджують теоретичне розроблення застосування деколоніального підходу в українській педагогічній біографістиці; доведено важливість переосмислення традиційних концепцій продукування біографічного знання і створення біографічних наративів, сформованих в умовах колоніальної та постколоніальної залежності;
- *умотивовано*, що біографічна довідка претендує на джерело для подальшого вивчення чи актуалізації життя та діяльності педагогів України другої пол. XIX – початку XXI ст. – великого історичного відрізка часу;
- *розроблено і реалізовано концепцію* нового онлайн-проєкту «Педагоги України про національно-патріотичне виховання» як форми поширення ідей українських педагогів про національно-патріотичне виховання дітей та молоді в Україні з метою формування української національної та громадянської ідентичності;
- *систематизовано та класифіковано* дібрані епістолярні джерела, здійснено їх джерелознавчий аналіз крізь призму комплексної репрезентації наукового та особистого життєвого шляху Василя Сухомлинського, його кореспондентів та його багатоаспектного епістолярного доробку; відповідно до визначених критеріїв упорядкування епістоляріїв *підготовлено* листи педагога: до закордонних адресатів, до колег-вчителів; частково педагогічні твори В. Сухомлинського, написані у формі листів (всього 81 лист);
- *аргументовано*, що впорядковані епістолярії відображають здобутки і кризові стани вітчизняної педагогічної науки та освіти, урізноманітнюють біографічну, бібліографічну та педагогічну інформацію про В. Сухомлинського, збагачуючи у такий спосіб педагогічну й історико-педагогічну науку;
- *доведено*, що онлайн-проєкти в соціальних мережах, присвячені епістолярній та художній спадщині В. Сухомлинського представляють і популяризують епістолярії та художні твори як важливі складники багатогранного педагогічного доробку педагога, є дієвою формою поширення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі;

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

- **з'ясовано**, що життєпис, творчий доробок, педагогічні погляди М. Монтесорі протягом ХХ-ХХІ ст. є об'єктом дисертаційних досліджень, написаних і захищених в Україні); **встановлено**, що у дібраному джерельному масиві кількісно переважає україномовний контент. Зафіксована наявність 2 книжкових видань праць М. Монтесорі, перекладених українською мовою; **проведено** джерелознавчий аналіз виявленого масиву документів;
- **продовжено** упорядкування біографічної та біобібліографічної інформації, відповідно до визначених критеріїв (сформовано 888 бібліографічних записів); **розпочато** добір інформації про увічнення пам'яті Марії Монтесорі ;
- відповідно до структури (біографія, бібліографія, повнотекстові праці, фотогалерея) **створено** нові сторінки (6), **оновлено** сторінки (7) **електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу** «Видатні педагоги України та світу»;
- **уточнено** інформацію про ключові поняття досліджуваних підтем (українська енциклопедистика, енциклопедичний контент, історична пам'ять українців, енциклопедичні видання, електронна енциклопедистика, медіатизація енциклопедистики, людина пограниччя у просторі гібридних ідентичностей, людина прикордоння; деколоніальна педагогіка, деколоніальність, епістемологічна деколонізація, контекстуалізація, тощо);
- **набули подальшого розвитку** : теоретико-методологічні підходи проведення біографічних досліджень як невіддільної частини історико-освітніх студій; цілісне та систематизоване представлення здобутків української і світової педагогічної науки й освіти, консолідувавши біографічну інформацію про відомих і маловідомих персоналій на сторінках енциклопедичного біографічного словника, електронного ресурсу; актуалізація історико-педагогічного знання про досягнення та кризові стани української й закордонної педагогічної науки та практики через особистість Василя Сухомлинського, Марії Монтесорі засобами джерелознавства та біографіки; актуалізація педагогічного біографічного знання в освітньому процесі, інтелектуальному і духовному житті українського суспільства;
- **продовжено наповнення** віртуального читального залу Фонду Василя Сухомлинського з метою цілісного представлення розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі України та світу (<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-fondu-v-o-sukhomlynskoho/>) (кількість відвідувань – 277);
- **продовжено реалізацію** п'яти онлайн-проектів («Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри», «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо», «Sukhomlinsky News», Педагоги України про національно-патріотичне виховання; «В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)» в соціальних мережах, присвячених українським і закордонним освітянам як ефективної форми поширення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі задля відновлення і збереження національної пам'яті, консолідації українського суспільства;

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ ЗА 2024 РІК

Понад 80 публікацій

- електронні ресурси 3
- збірники матеріалів наукових заходів 2
- інформаційно-аналітичний довідник 1
- енциклопедії 1
- статті у фахових наукових виданнях 11
- статті у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS 1
- тези та матеріали конференцій 52
- статті у ЗМІ 10
- хрестоматія 1
- монографія 1
- довідкові видання 2

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ БІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Видатні педагоги України та світу

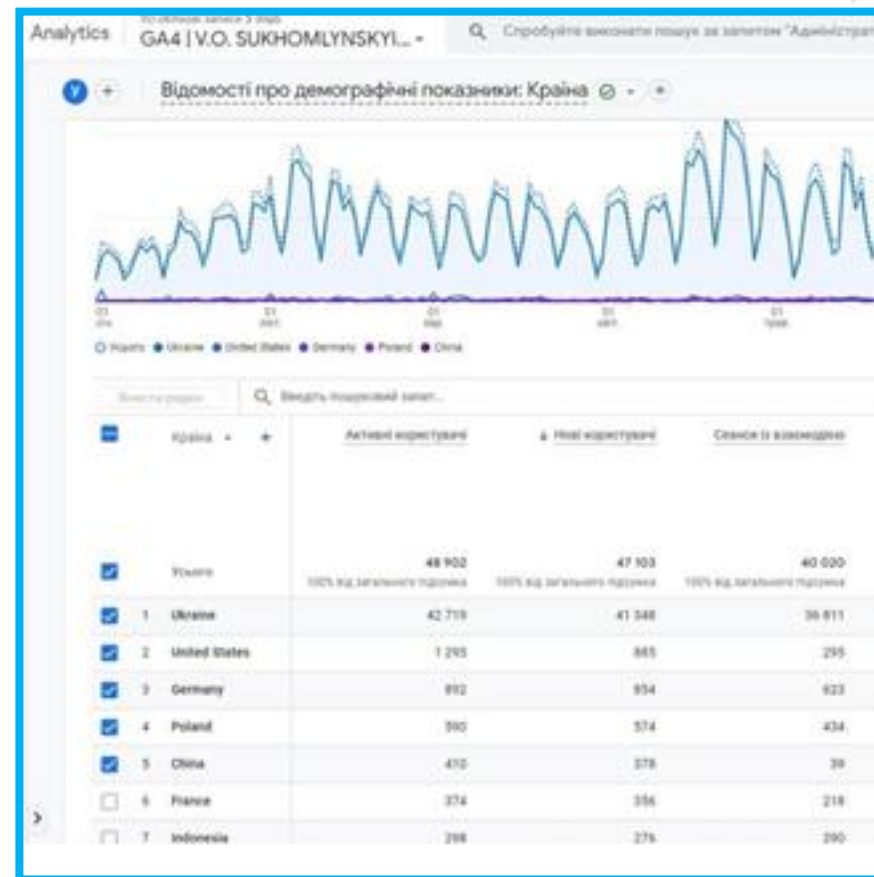
Інформаційно-бібліографічний ресурс

Науковий керівник проекту – Л. Д. Березівська, доктор пед. наук, професор, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Створення інформаційно-бібліографічного ресурсу „Видатні педагоги України та світу” розпочато фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2008 році в межах НДР „Теоретичні засади формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського” (2006–2010 рр.) (наук. керівник Рогова П. І.).

Метою ресурсу є: популяризація кращих здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної та психологічної наук й освіти шляхом консолідації інформації про визначних осіб, як вітчизняних так і зарубіжних; висвітлення їх життя, діяльності, творчої спадщини та втілення їх ідей в практику. Цей ресурс сприятиме розкриттю фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, вихованню патріотизму в молодого покоління, інформаційному забезпеченню науково-просвітницьких програм, проведенню громадсько-виховних заходів тощо.

Широке коло користувачів, як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, так і віддалених вчених України й

Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу»

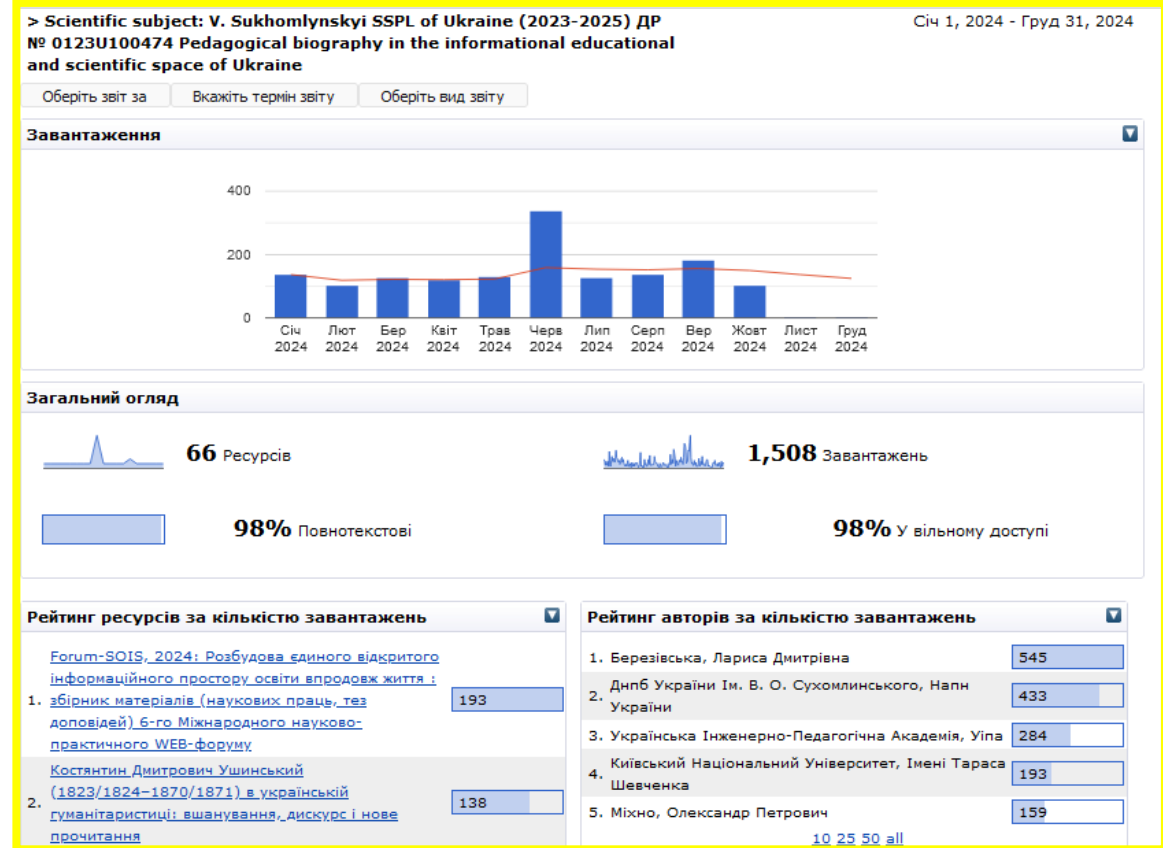
<https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>

Кількість переглядів з вебпорталу ДНПБ:
станом на 2023 рік – 56 000
за 2024 рік – 48 000

Упровадження та моніторинг упровадження результатів наукового дослідження

здійснювалося :

- під час участі у 45 всеукраїнських і міжнародних наукових заходах (отримано більш як 30 сертифікатів)
- через онлайн-проекти: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагогі-ювіляри» (#Педагогі ювіляри)
- «Педагогі України: пам'ятаємо, шануємо!» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=31232>)
- «Педагогі України про національно-патріотичне виховання» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=38366>)
- ««В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)» (<https://tinyurl.com/2p8kjfu3>)
- «Sukhomlinsky News» (<https://tinyurl.com/ycynd8j6>)
- сторінку відділу у фейсбуці: <https://www.facebook.com/dpssb.sselu>
- профіль відділу педагогічного джерелознавства та біографістики: <https://tinyurl.com/udeww6mm> (h-індекс 38)
- Електронну бібліотеку НАПН України (розміщено біля 70 ресурсів; кількість завантажень – понад 1500)
- вебпортал ДНПБ

Упровадження результатів наукового дослідження

здійснювалося через:

Профіль відділу у Google Академії (38)

профілі співробітників у Google Академії (12)

цифрові ідентифікатори вчених ORCID ID (13)

статті у ЗМІ (10)

✓ *«результати дослідження упроваджено в освітній процес закладів освіти, культури України (укладено 10 договорів про співпрацю)*

Подано документи для отримання Свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір (2)

Відділ педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

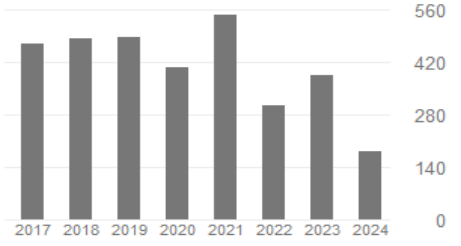
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Підтвержден адрес электронной почты в домене bigmir.net - [Главная страница](#)
[джерелознавство](#) [біографістика](#) [історія освіти](#)

[ПОДПИСАТЬСЯ](#)

[СОЗДАТЬ СВОЙ ПРОФИЛЬ](#)

Процитировано [ПРОСМОТРЕТЬ ВСЕ](#)

	Все	Начиная с 2019 г.
Статистика цитирования	6084	2344
h-индекс	38	22
i10-индекс	93	57

Год	Процитировано	ГОД
Историко-педагогичний процес: нові підходи до загальних проблем ОВ Сухомлинська К.: АПН 68, 17	658	2003
Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті ЛД Березівська СПД Богданова АМ	355	2008
Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру ОВ Сухомлинська Педагогічна газета, 3-4	265	2002
Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей	221	2002

Упровадження результатів наукового дослідження

**Віртуальний читальний зал
Фонду В. О. Сухомлинського**
(<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-fondu-v-o-sukhomlynskooho/>)

**Онлайн-проект «Ми стоїмо
на плечах наших попередників:
Видатні педагоги-ювіляри»**
(#Педагоги_ювіляри)

**Онлайн-проект ««Педагоги
України: пам'ятаємо, шануємо!»**
(<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=31232>)

Віртуальний читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського

**ВІРТУАЛЬНИЙ ЧИТАЛЬНИЙ ЗАЛ
ФОНДУ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

ЛІТЕРАТУРНО-МІСТ
ВІРТУАЛЬНІ КНИЖК
ВІРТУА
ВІД

ВІДЕОВІЗИТІВКА ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ

**ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ДНПБ УКРАЇНИ
СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО РОЗВИТКУ СУХОМЛИНСЬКОГО
ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ**

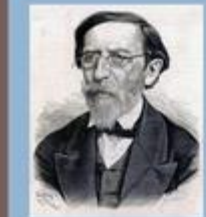
СТОРІНКА В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО В РОЗДІЛІ «ПРО ВІД

**СТОРІНКА «В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ» ЯК
ІНФОРМАЦІЙНО-БІОГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ
ПЕДАГОГІ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»**

#працюємо_для_перемоги
#Педагоги_ювіляри
Шановна освітянська громадо!

З вірою у Перемогу, заради підтримки наукової, освітянської і бібліотечної спільноти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України (відділ педагогічного джерелознавства та біографістики) продовжує популяризувати онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри».... Більше

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ

М. О. Максимович
(15.09.1804 – 22.11.1873)

Онлайн-проект
«Ми стоїмо на плечах наших
попередників: Видатні
педагоги-ювіляри»

Інститут педагогічних наук України
«педагогічна бібліотека України»
В. О. Сухомлинського
джерелознавства та біографістики

National Academy of Educational Sciences of Ukraine
V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational
Library of Ukraine
Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics

Онлайн-проект
**«ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ:
ПАМ'ЯТАЄМО, ШАНУЄМО!»**

Online project
**«EDUCATORS OF UKRAINE:
WE REMEMBER, WE RESPECT!»**

МАЙЛО ПЕТРОВИЧ
(02.07.1895)

ДРАГОМАНОВ МΥΚΗΑΙΛΟ
PETROVYCH (30.09.1841 – 02.07.1895)

Історик,
філософ, публіцист,
педагог,
громадський діяч,
активний учасник
українського національного руху.

A Ukrainian scientist-historian, literary scholar, publicist, folklorist, philosopher, educator, socio-political and public figure, associate professor of Kyiv University, professor of Sofia University, active figure of Kyiv community, founder of the Free Ukrainian printing house in Geneva.

Упровадження результатів наукового дослідження

Онлайн-проект «Педагоги України про національно-патріотичне виховання»
(<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=38366>)

Онлайн-проект
«Sukhomlinsky News»
(<https://tinyurl.com/ycynd8j6>)

Онлайн-проект «В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)» (<https://tinyurl.com/2p8kjfu3>)

#працюємо_для_перемоги

Шановні користувачі!

Продовжуючи онлайн-проект «Педагоги України про національно-патріотичне виховання» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Лариса Березівська), презентуємо цитату Марійки Підгірянки з журналу «Прапор» (1907 р., ч. 1–8).

Марійка Підгірянка (справжнє ім'я Марія Омелянівна Ленерт, за чоловіком – Домбровська; 1881–1963) – українська педагогиня, поетеса, культурно-освітня діячка. Понад 40 років вчить... Більше

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ (ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО)
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКРЕДИТАРІАТУ ТА БІОГРАФІСТІК

ОНЛАЙН-ПРОЕКТ
ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ПРО
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

«Що ж є патріотизм? На мою думку, се не героїство, не мучеництво, не слава, се просто обов'язок кожної людини перед своєю нацією»

Журнал «Прапор» (Коломия). 1907 р., ч. 1–8

Марійка Підгірянка
1881–1963

ДНПБ України ім В. О. Сухомлинського НАПН України
19h · 🌐

#працюємо_для_перемоги
#SukhomlinskyNews
pport_for_ukraine

новні науковці та освітяни!... Більше

Translations, Articles and News

ISSN 1283-1410 (Online)
No. 110
October 2024

Sukhomlinsky News

From 'I'll tell you a story...'

Grandma's borscht

A grandmother had two granddaughters. The granddaughters lived in a big city and came to visit their grandmother during the summer holidays. The grandmother was delighted to see them. She treated them to sweet cherries, fresh honey, and varenyky. But the girls' mother had told them that their grandmother made the most delicious borscht, and that is what they wanted to try most of all.

The grandmother made them borscht, with fresh tomatoes, fresh cabbage, fresh beets and potatoes, and homemade sour cream. But unfortunately she was becoming forgetful, and she salted the borscht twice. She served two plates of borscht and invited the girls to try it. 'I'm getting old and forgetful,' she said. 'I can't remember whether I added salt or not. Here is some salt, anyway. Please add it to suit your own taste.'

The girls had a spoonful of borscht each, and it was so salty! They looked at each other and smiled quietly so that their grandmother would not notice. Spoon by spoon, they ate it all up and even asked for more, thanking their grandmother all the time. Their grandmother was delighted.

'So did I put salt into the borscht or not?' she asked.

'We didn't notice,' answered Nina. 'It was so delicious; we did not think about the salt.'

'Then I must have added salt,' said their grandma with relief. 'Tomorrow, I'll delegate that task to you, girls. I'm afraid I will forget

New book due out in November

Dear reader,
I hope you are keeping well.
This month's newsletter contains twelve more stories from 'I'll tell you a story... Philosophy for Children. Next month the book itself will be coming out, and I will send out a special notice to inform you as soon as it is available.
The book will be 400 pages in length, and will contain approximately 800 stories, accompanied by Sukhomlinsky's reflections on values education.
I hope you enjoy this month's newsletter.
Kind wishes,
Alan Cockrell

I'LL TELL YOU A STORY ...
PHILOSOPHY FOR CHILDREN

#працюємо_для_перемоги

#Сухомлинський_епістолярний_екскурс

ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського НАПН України продовжує онлайн-проект «В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)». Дослідженням спадщини Василя Сухомлинського присвячені численні наукові розвідки, та в них переважно проаналізовано його педагогічний доробок. Задля наближення до сучасного читача особистості та праць педагога ми продовжуємо знайомити широку аудиторію з його епістолярною спадщиною... Більше

В. СУХОМЛИНСЬКИЙ:
ОФІЦІЙНЕ ЛИСТУВАННЯ
(ЕПІСТОЛЯРНИЙ ЕКСКУРС)

З ЛИСТУВАННЯ З
А. СУГІЯМОЮ

Проведення масових науково-практичних заходів

1) IX Всеукраїнська науково-практична конференція з історії освіти з міжнародною участю *«Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики»* (13 травня 2024 р., м. Київ.)

Інформація на порталі ДНПБ

<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=39407>

сторінці фейсбук ДНПБ

<https://www.facebook.com/share/p/BRsiN56SrZGfwKoL/>

Сторінці фейсбук

відділу <https://tinyurl.com/ywvh56dx>

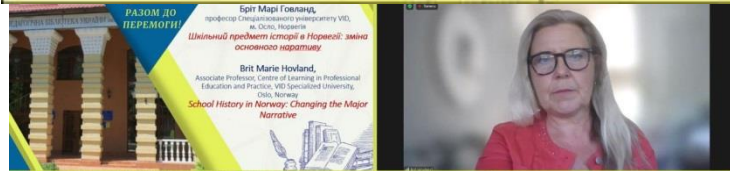
Ютуб-каналі ДНПБ:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLYpwtqAvIF10CccOt6CfhJXG3ccbC0Jcgu>

Кількість учасників – понад 120

Збірник матеріалів:

<http://lib.iitta.gov.ua/741174/>

2) Вебінар (гостьова лекція) *«Олекса Тихий (1927-1984) та його педагогічна візія»* у межах серії просвітницьких вебінарів *«Цвіт української педагогіки: сучасне і минуле»* (15 травня 2024, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, Педагогічний музей України). URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=s4GLX2rO-ew>

4) Круглий стіл *«Газета як джерело вивчення епістолярної спадщини В. Сухомлинського»* (до 106-ї річниці від дня народження) (3 жовтня 2024 р.)

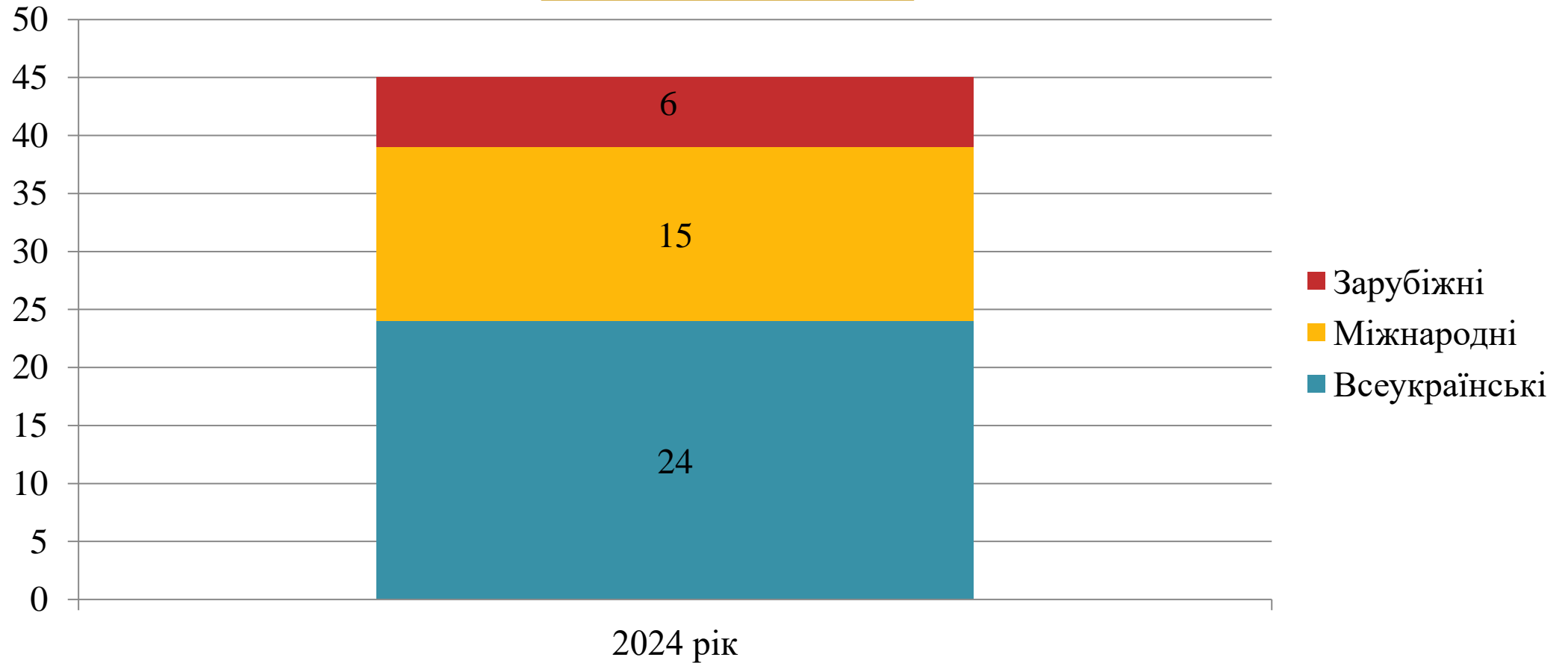
Інформація на сайті ДНПБ

<https://dnpb.gov.ua/ua/41034-2/>

Участь у масових науково-практичних заходах

Загалом 45 заходів

Міжнародне наукове співробітництво

Участь *Л.Д. Березівської* у 6-му Міжнародному науково-практичному WEB-форумі «FORUM SOIS, 2024: розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя», 26-29 березня 2024 р. <https://www.youtube.com/watch?v=CeYPlpWE4n8>

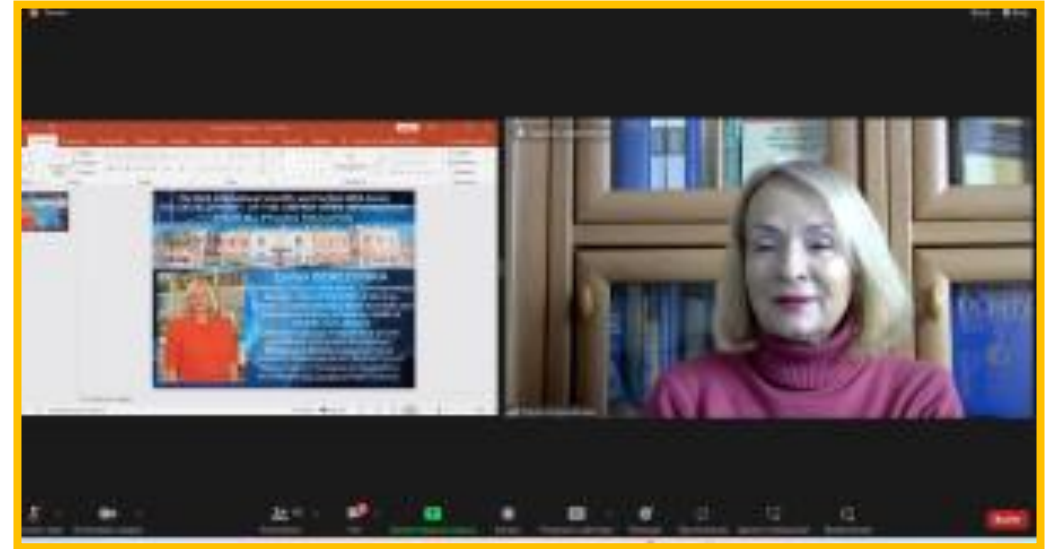
<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=38910>

Участь *Л.Д. Березівської* у міжнародній конференції «Інженерна освіта на майбутнє для глобальної відповідальності»: ICL 2024: Futureproofing Engineering Education for Global Responsibility (27th International Conference on Interactive Collaborative Learning, 53rd IGIP International Conference on Engineering Pedagogy). 24–27 вересня 2024 р., TalTech, Tallinn, Estonia.

<https://www.icl-conference.org/current/>

У співавторстві (*Л. Д. Березівська, А. П. Дурдас, Н. О. Якобчук*) подано заявку, тези, статтю для участі у Міжнародній конференції «Світ у школі чи навчальні подорожі як частина освіти. Трансформації педагогічних знань, шкільної програми та професійного розвитку вчителя». Стаття у процесі публікації.

<https://tinyurl.com/3bwzswt>

Міжнародне наукове співробітництво

- **налагодження наукових зв'язків із спорідненими зарубіжними установами** (співробітництво з норвезькими вченими у царині історії освіти Спеціалізованого університету VID (Осло, Норвегія); співпраця з Національним педагогічним музеєм та бібліотекою Я. А. Коменського (м. Прага, Чехія); продовжено співпрацю з європейськими істориками освіти (участь у зарубіжних конференціях, листування);
- **дослідження світових тенденцій розвитку освіти і педагогічної науки відображено у статтях наукових співробітників** (Л.Д. Березівська, А.П. Дурдас, Н.О. Якобчук та ін.)
- **організація і проведення міжнародних наукових заходів в Україні** (IX Всеукраїнська науково-практична конференція з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка про національно-патріотичне виховання дітей і молоді: ідеї, концепції, практики», 13 травня 2024 р., м. Київ, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського (<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=39407> <https://www.facebook.com/share/p/BRsiN56SrZGfwKoL/>);
- **участь у міжнародних і зарубіжних наукових заходах:** (участь у 12 міжнародних, в т.ч. 6 закордонних заходах);
- **рецензування рукописів статей для зарубіжних наукових періодичних видань** (Л. Д. Березівська є рецензентом наукового фахового журналу «Prima Educatione» [Провідна освіта]; О. В Сухомлинська є рецензентом мультидисциплінарного наукового журналу «Education Journal» [Освітній журнал]; ISSN Print: 2327-2600; ISSN Online: 2327-2619. Сайт журналу: <http://www.educationjournal.net>. Інформація про склад рецензентів: <http://www.educationjournal.net/reviewers>);
- **членство в міжнародних товариствах, асоціаціях** (Британське товариство істориків освіти (ознайомлення з дослідженнями зарубіжних істориків освіти, вивчення матеріалів журналів «History of Education», «The History of Education Researcher», сайт Товариства, електронних ресурсів) (Березівська Л. Д., Кочубей Т.Д.); Всесвітня міжнародна асоціація істориків освіти (ISCHE) (Березівська Л. Д.), Українська асоціація дослідників освіти (UERA), що є структурною частиною Європейської асоціації дослідників освіти (EERA), Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури (Березівська Л. Д.), Міжнародна Асоціація шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work, IFSW) (Кочубей Т.Д.);
- **участь у проєктах, грантах, конкурсах** (написано і подано заявку на участь у міжнародному проєкті (відхилено), Л. Д. Березівська, Н. О. Якобчук та ін.); О.П. Міхно був учасником проєкту «Декомунізація-40» – шестимісячний навчальний проєкт від Центру Айн Ренд в Україні <https://www.aynrandcenterukraine.org/>.

Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю

- **Участь у громадських організаціях:**

- Всеукраїнська асоціація Василя Сухомлинського (Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська);

- Українська бібліотечна асоціація (Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська).

- **Співпраця** з закладами вищої освіти: Рівненським державним гуманітарним університетом, Уманським педагогічним університетом імені Павла Тичини, Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Київським університетом імені Бориса Грінченка, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова тощо;

- Педагогічним музеєм України;

- Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

- **Участь у проєктах:** «Академічна доброчесність: данина моді, чи життєва необхідність?», «Розвиток громадської архівістики в Україні як передумова духовного відновлення українського суспільства» спільно з Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини (Л. Д. Березівська).

Підвищення фахового рівня

- – участь у засіданнях Президії, Бюро відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України, Наукової ради НАПН України з цифровізації освіти і науки, Загальних зборів НАПН України (Л.Д. Березівська);

- – онлайн-курсів лекцій «Теорія ідеологій» у межах «Культурного проєкту» (7 лекцій, 14 год). Сертифікат №24506-006/BV; «Історія України: кроків до себе» (УБА, 10 лекцій, 20 год). Сертифікат. (Л.Д. Березівська);

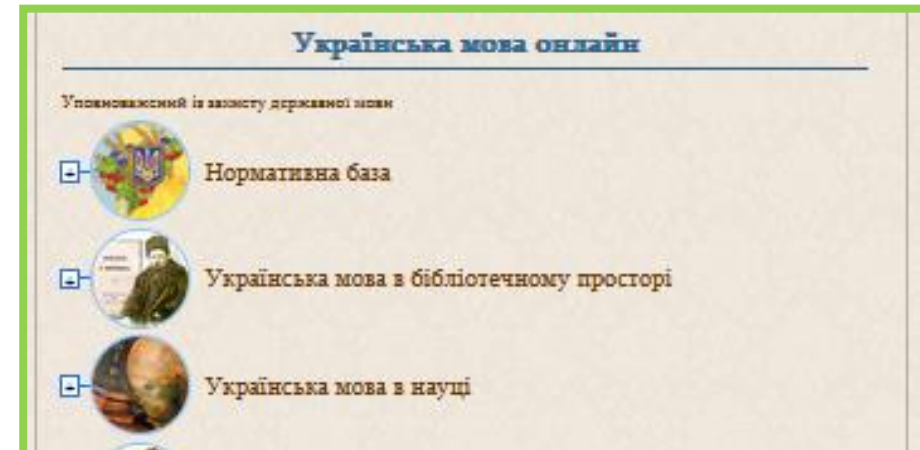
- – участь у тренінгу «Програма фінансування ЄС Erasmus+: пріоритети та можливості» (19.02.24, сертифікат) (Л.Д. Березівська, Н.О. Якобчук, Л.В. Сухомлинська);

- – участь у засіданнях Співки Рад молодих вчених НАПН України (Т.О. Золотаренко);

- – участь співробітників у понад 20 навчальних семінарах, вебінарах та вебінарах (сертифікати 34).

Протидія російській агресії

- Забезпечено стабільну діяльність відділу в умовах воєнного стану.
- Про режим роботи в умовах воєнного стану розглянуто на засіданнях відділу.
- Під час воєнного стану спрямовано роботу на протидію російському агресору: листування із вченими різних європейських про війну РФ проти України; організовано розгляд питання про засудження російської агресії на засіданнях відділів, у т.ч. педагогічного джерелознавства та біографістики, вченої ради, загальних зборів трудового колективу; зроблено благодійні внески на матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України.
- Продовжено висвітлення інформації про діяльність ДНПБ на вебпорталі установи та на офіційній сторінці у соціальній мережі Facebook під хештегом [#працюємо_для_перемоги](#).
- Координовано процес наповнення сторінки «Українська мова онлайн» на вебпорталі ДНПБ <https://tinyurl.com/n8jwey5s> з популяризацією на фейсбуці: <https://tinyurl.com/4jzb2mkh>

 ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України
21 лютий · 🌐

[#працюємо_для_перемоги](#)
УКРАЇНСЬКА МОВА ОНЛАЙН
Шановні користувачі!

До Міжнародного дня рідної мови пропонуємо ознайомитися з електронним ресурсом «Українська мова онлайн» (<http://dnpb.gov.ua/ua/українська-мова/>), який створили та розвивають фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України. Сьогодні вкрай важливо сприяти вивченню, вдосконаленню та популяризації української мови, поширювати знання про сучасні зміни у її царині, розвивати й поглиблювати культуру мовлен... [Більше](#)

Уповноважений із захисту державної мови

ПРО НАС ЗАКАЗ НОВИ НОВИНА ВІДПОВІДЬ ДОКУМЕНТИ КОНТАКТИ

Нормативна база

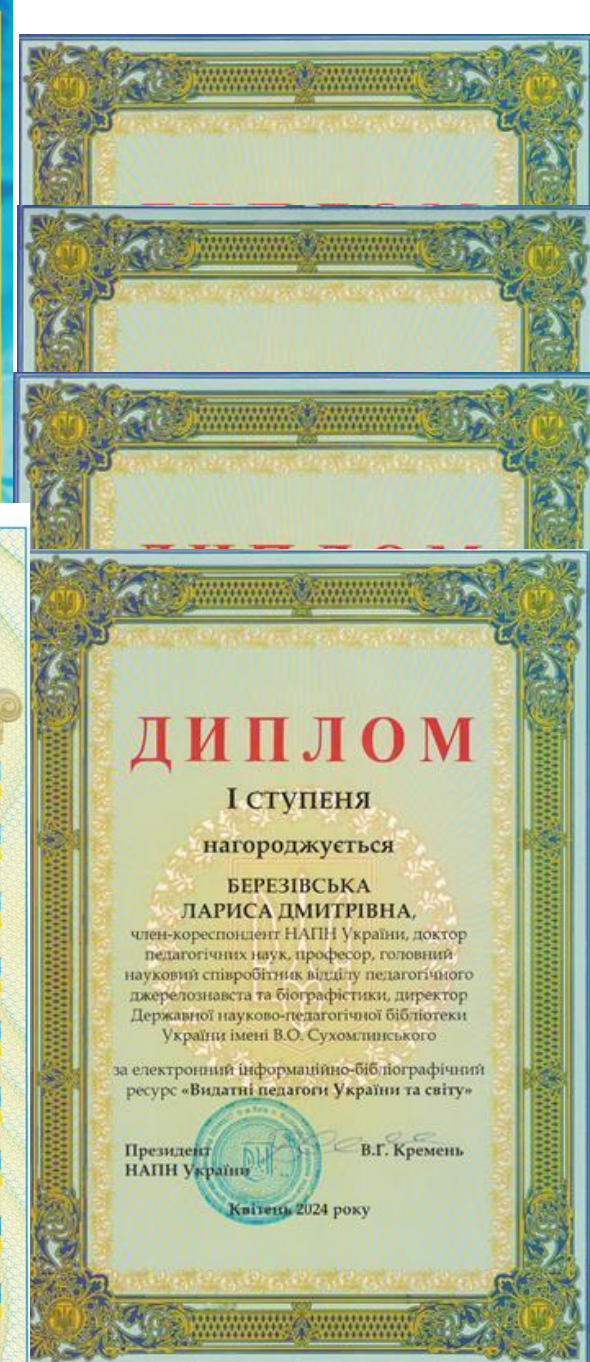
- Конституція України
- Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2009 року № 2704-VIII
- Про Концепцію державної мовної політики : Указ Президента України від 15 лютого 2010 року № 141/2010
- Про надіслані клоди щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України : Указ Президента України від 31 травня 2016 р. № 156
- Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сила мови – успішна держава» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 594
- Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 474-р

25 лютого 2021 р. 10:42:45

Відзнаки та подяки

Успішне впровадження результатів дослідження підтверджують відзнаки і подяки:

- Л.Д. Березівська, Н.О. Якобчук, Т.С. Павленко, Є.Ф. Демида – диплом Президії НАПН України I ступеня у номінації «Кращий електронний ресурс, зокрема освітній (самостійні електронні видання або матеріали, що не мають друкованих аналогів), для підтримки та розвитку наукових досліджень, управління освітою»;
- Л.Д. Березівська – Подяка Комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради (2024);
- Л.Д. Березівська – Подяка Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (2024);
- Л.Д. Березівська – Почесна грамота НАПН України за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок у розвиток освіти, педагогічної науки та з нагоди 25-ти річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського.
- О.В. Сухомлинська, О. П. Міхно – Почесна грамота ДНПБ;
- О.А. Бойко, Є.Ф. Демида, Т.О. Золотаренко, Т.С. Павленко, Х.В. Середа – Грамоти ДНПБ;
- Н.Б. Антонєць, Т.М. Дерев'янка, А.П. Дурдас, Т.Д. Кочубей, Л.В. Сухомлинська, – Подяки ДНПБ.

Проблеми та завдання 2024 року

- якісне виконання науковими співробітниками індивідуальних планів НД;
- інтенсифікація висвітлення результатів планового дослідження наукових співробітників у фахових і світових виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus і WoS відповідно до індивідуальних планів;
- упровадження результатів НД і забезпечення їх впливу на розвиток освіти;
- розроблення індивідуальних і колективних заявок щодо участі в міжнародних проєктах/програмах/грантах; подальша реалізація онлайн-проєктів;
- продовження віртуальної діяльності читального залу фонду В.О. Сухомлинського як форми впровадження результатів НД;
- забезпечення обов'язкової участі наукових співробітників у закордонних, міжнародних і всеукраїнських масових заходах, зокрема в організації заходів відділу та бібліотеки;
- залучення молодих учених до наукової діяльності;
- підвищення фахового рівня наукових працівників завдяки навчанню в аспірантурі, стажуванню в наукових установах, здобуттю вченого звання старшого дослідника.

**Відділ педагогічного
джерелознавства та
біографістики**

**Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В.О. Сухомлинського
НАПН України: <https://dnpb.gov.ua/>**

**Відділ педагогічного джерелознавства та
біографістики: <https://tinyurl.com/2s4ymaxm>**

**Google Scholar:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=eA9i0W0AAAAJ&hl=ru>**

Facebook: <https://www.facebook.com/dpssb.sselu/>

Дякую за увагу!